

DEL I

KAPITEL 23 ERSÄTTNING	3
A. Ersättningens omfattning	3
B. Ersättningsgilla kostnader och förluster	4
C. Ansökan om ersättning	6
D. Övrigt om ersättningsansökan	8

KAPITEL 23 ERSÄTTNING

Övergripande bestämmelser om ersättning i samband med en epizootisk sjukdom finns i

- epizootilagen (1999:657), K1, och i
- epizootiförordningen (1999:659), K2.

Bestämmelser om ersättningens storlek och grunderna för ersättningen finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:105) om ersättning på grund av beslut med stöd av epizootilagen (1999:657), K7.

I detta kapitel finns viss information om vad som kan ersättas samt upplysningar och anvisningar om vad ansökan om ersättning ska innehålla.

Kapitlet är avsett som en allmän, övergripande orientering för berörda myndigheter och enskilda veterinärer m.fl. om ersättningsfrågor.

A. Ersättningens omfattning

a. Ersättning lämnas till den som, på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av epizootilagen, drabbas av

- förlust på grund av att husdjur eller andra än vilt levande djur avlivas eller dör till följd av skyddssympning eller annan behandling,
- kostnad på grund av saneringsåtgärder,
- produktionsbortfall,
- annan inkomstförlust än produktionsbortfall.

15 § K1

Se vidare avsnitt B.

b. Ersättningen kan jämkas om den ersättningsberättigade

- uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten, eller
- vägrar att rätta sig efter en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av epizootilagen.

16 § K1

c. Den som deltagit i bekämpning eller förebyggande åtgärder enligt epizootilagen är berättigad till ersättning för

- arbete,
- tidspillan, samt för
- kostnader för resa och uppehälle.

18 § K1

d. Den som ställer lokal eller utrustning till förfogande för bekämpning eller förebyggande åtgärder enligt epizootilagen är berättigad till ersättning för kostnader och för förlorad avkastning eller nytta. 18 § K1

e. Om det finns särskilda skäl får Jordbruksverket för visst fall lämna ersättning även för annan kostnad eller förlust om kostnaden eller förlusten föranleds av beslut enligt epizootilagen eller dess följdföreskrifter. 13 § K2

B. Ersättningsgilla kostnader och förluster

1. Förlorat djurvärde

a. Djurvärdet ska styrkas genom värderingsinstrument och uppgift om erhållen slaktlikvid. 8 § K2

Värderingsinstrument (Jordbruksverkets blankett Epi 5) upprättas av de värderingsmän som Jordbruksverket utsett efter förslag av länsstyrelsen. 9 § K2

Kommentarer:

Särskild information finns på baksidan av värderingsinstrumentet.

Om djuret har destruerats ska kassationsintyg finnas.

b. Värdering av enstaka djur som avlivas av en veterinär med stöd av 3 § epizootilagen på grund av misstanke om epizootisk sjukdom görs av veterinären. 9 § K2

c. Värdering av slaktkroppar av djur som slaktats eller avlivats med stöd av 8 § 2 epizootilagen, ska göras av personal på ett slakteri. 9 § K2

Kommentar: 8 § 2 epizootilagen gäller slakt eller annan avlivning av djur som inte är smittade och inte heller misstänks vara smittade samt djur som inte kan sprida smitta.

2. Kostnader för saneringsåtgärder

a. Endast saneringskostnader utöver normal rengöring ersätts. Saneringsåtgärderna ska vara fastställda i saneringsplan eller ha beslutats av en veterinär som Jordbruksverket utsett. 5 § K7

b. Ersättningsanspråk för eget arbete ska vara redovisade med dagboksanteckningar. 2 § K7

Kommentarer:

Dagboksanteckningarna ska vara grundade på en saneringsplan som utarbetats av en veterinär som Jordbruksverket utsett.

Av dagboksanteckningarna ska framgå

- vilka personer som deltagit i arbetet,
- när personerna arbetat,

- hur lång tid arbetet tagit, och
- vilket arbete som blivit utfört.

2 § K7 och 6 kap. 15 § K3

Enligt praxis räknas timlönen för egen arbetsinsats och för anställda enligt den arbetslön som på orten i allmänhet betalas lantarbetare för likartat arbete.

Om någon maskin har använts i saneringsarbetet ska det framgå vem som har använt den, när den använts, hur lång tid arbetet tagit och vilket arbete som blivit utfört.

c. Ersättningsanspråk för inhyrda tjänster och gjorda utlägg ska vara verifierade genom fakturakopior inklusive eventuella följesedlar samt verifikation på att fakturan är betald. 2 § K7

Kommentarer:

Om arbete är utfört av arbetskraft hämtad utanför företaget bör kostnaden vara verifierad med dagboksanteckningar enligt punkt 2 b.

Det arbete som utförs av saneringsföretag ska vara baserat på saneringsplanen.

d. Den inredning och de inventarier som kasserats i samband med saneringen ska redovisas så att anskaffningsvärde och ålder framgår. 2 § K7

Av saneringsplanen ska framgå vilket material som ska kasseras. 6 kap. 14 § K3

Kommentar: Det ska också framgå varför materialet kasseras.

e. Ersättning kan lämnas för kostnader för inköp av inventarier och investeringar som grundar sig på en fastställd saneringsplan. Kostnader för inköp av mindre dyrbara inventarier med ett inköpsvärde på högst 2000 kronor och med bestående värde för verksamheten ersätts med maximalt 50 % av inköpsvärdet. Kostnader för andra investeringar ersätts med beaktande av det återstående ekonomiska restvärdet. Kostnader för åtgärder som innebär en standardhöjning är inte ersättningsgrundande. 6 och 7 §§ K7

3. Produktionsbortfall m.m.

a. När djurhållningen i en djurbesättning under en viss tid omfattas av restriktioner i form av främst spärrförklaring eller smittförklaring har djurägaren rätt till ersättning för produktionsbortfall utöver djurvärdeförlust och saneringskostnader. 15 § K1

b. Ersättning i normalfallet lämnas med 50 % för produktionsbortfall. För mul- och klövsjuka, klassisk svinpest, afrikansk svinpest, swine vesicular disease och TSE-sjukdomar lämnas dock full ersättning även för produktionsbortfall. 7 § K2

Kommentarer till punkt 3:

Ersättningsgilla kostnader eller förluster kan vara

- motiverade fördyringar av den normalt bedrivna produktionen till följd av utfärdade restriktioner, samt
- bortfallande nettolönsamhet till följd av att viss produktion inte har kunnat bedrivas eller inte har kunnat finna normal avsättning under en viss tid till följd av utfärdade restriktioner.

Med bortfallande nettolönsamhet eller bortfallet täckningsbidrag menas förmodad lönsamhet av en verksamhet som inte har varit möjlig att bedriva p. g. a. myndighetsingripandet men som skulle ha bedrivits om restriktionerna inte hade meddelats.

Uttryckt med lantbruksekonomisk terminologi kan den bortfallande och därmed ersättningsgilla nettolönsamheten eller täckningsbidraget definieras som beräknade särintäkter minus särkostnader som uteblivit till följd av myndighetsingripandet. Som bortfallande särkostnader räknas i detta sammanhang alltid 60 % av kostnaden för eget arbete samt ränta på djur- och rörelsekapital.

4. Annan inkomstförlust än produktionsbortfall

Ersättning kan även ges för annan inkomstförlust än produktionsbortfall.

Kommentar: Det som avses är sådan inkomstförlust som uppstår till följd av att annat arbete än sådant som är direkt hänförligt till produktionen inte kan utföras på grund av att ett område spärrats av. Som exempel kan nämnas situationer då djurägarens familjemedlemmar på grund av spärrförklaring inte får lämna fastigheten för att åka till sina arbetsplatser. *Proposition 1998/99:98*

5. Ersättning för andra kostnader eller förluster

Ersättning för annan kostnad eller förlust än de som nämns i punkterna 1 - 4 kan, om det finns särskilda skäl, för visst fall lämnas om kostnaden eller förlusten beror på beslut enligt epizootilagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av epizootilagen. *13 § K2*

C. Ansökan om ersättning

a. Ansökan om ersättning när det gäller avlivning av djur eller destruktion av ägg ska ha kommit in till Jordbruksverket inom 2 månader från den dag då djuret avlivades eller äggen destruerades.

För övriga kostnader ska ansökan göras inom 6 månader från den dag då kostnaden uppkom. Om en ansökan har kommit in för sent, kan Jordbruksverket bara pröva den, om det finns särskilda skäl. *19 § K1*

Ansökan ska ställas till Jordbruksverket men lämnas till länsveterinären.

Länsveterinären skickar sedan ansökan inklusive yttrande vidare till Jordbruksverket.

Kommentarer:

På Jordbruksverkets hemsida www.jordbruksverket.se (sökväg: Djur/Om djuren blir sjuka/Smittsamma djursjukdomar/Ersättningar) finns en informationsbroschyr samt ansökningsblankett för att söka ersättning enligt epizootilagen.

Då myndighetsingripandet är långvarigt, görs ansökan om ersättning med fördel i flera etapper.

Ersättningsanspråk som gäller produktionsbortfall kan oftast inte slutligt avgöras förrän efter att myndighetsingripandet i sin helhet upphört. Förskottsbetalning (a contobetalning) kan dock medges i avvaktan på slutliga beslut.

För att förskottsbetalning ska kunna medges krävs underlag från den sökande som visar att de kostnader som uppkommit eller förluster som gjorts uppgår till minst det belopp som anges i ansökan om förskottsbetalning. Någon speciell ansökan för förskottsbetalning behöver inte skickas in. Det går bra att skicka in en vanlig ansökan men i så fall ska man ange att man vill ha en förskottsutbetalning.

Beslut om förskottsbetalning kan inte överklagas men följs alltid av slutliga beslut som man har rätt att överklaga.

b. Ansökan om ersättning ska innehålla uppgifter om

- sökanden namn och personnummer/organisationsnummer,
- sökandens adress och telefonnummer,
- sökandens bank och bankkontonummer i de fall sökanden inte redan är registrerad i Jordbruksverkets företagsregister,
- ersättningsyrkanden (specificerade), samt
- det sammanlagda yrkandet på ersättning.

1 § K7

Kommentar: Ansökan **måste** skrivas under!

c. Till ansökan om ersättning ska fogas

- kopior på fakturor och bekräftelser av betalningar som styrker erlagda utgifter,
- redovisning av egen arbetstid i dagboksform i samband med eget nedlagt arbete vid sanering, samt
- förteckning över inredning och inventarier som behöver kasseras i samband med sanering. Anskaffningsvärde och ålder på inventarierna ska anges särskilt.

2 § K7

Kommentarer:

Av dagboksanteckningarna ska framgå vilket arbete som utförts, vem som gjort det, arbetad tid samt eventuella maskiner som använts. 6 kap. 15 § K3

Av en ansökan om ersättning för kasserat material ska också framgå varför materialet kasseras.

d. Om ansökan avser ersättning för produktionsbortfall ska till ansökan också fogas

- produktionsdata för den drabbade produktionen. Dessa ska vara specifika för gården/företaget,
- bokföringsmaterial (resultat- och balansräkning) för de senaste tre åren, samt
- uppgifter från olika typer av ekonomiska, biologiska och tekniska produktionsgrensanalyser i förekommande fall. 2 § K7

e. Om ansökan avser ersättning för förlorat djurvärde ska till ansökan fogas ett intyg om djurens eller slaktkropparnas värde. 8 § K2

Se avsnitt B 1.

Kommentarer:

Bevis om att djuren slaktats eller avlivats ska bifogas ansökan.

Enligt text på värderingsinstrumentet och blanketten för ersättningsansökan.

Då beviset om avlivning utgörs av slakteriavräkning, kassationsintyg eller annan handling måste djurets identitet kunna följas mellan värderingsinstrumentet och den handling som bevisar att djuren avlivats.

D. Övrigt om ersättningsansökan

För att kostnader och förluster ska vara ersättningsgilla krävs att vidtagna åtgärder och anpassningar grundar sig på beslut enligt epizootilagen. 15 § K1

Kommentarer:

Observera att den förlust som drabbar djurägaren genom att djur dör eller att produktionsförluster på annat sätt uppstår till följd av sjukdomen inte ersätts.

Saneringskostnader ersätts bara om åtgärderna finns upptagna i saneringsplanen.

Det finns en generell skyldighet utifrån skadeståndsrättsliga grunder för en ersättningssökande att medverka till att minimera uppkomna kostnader och förluster. När tiden så medger bör exempelvis infordras fler än ett anbud vid upphandling av omfattande arbetsmoment.

Vid bedömningen av storleken på ersättning för produktionsbortfall tas möjligheterna till alternativ produktion i beaktande. Möjligheter för djurägaren att bedriva alternativ produktion anses minska nettobortfallet av intäkter. Återupptagande av produktionen förutsätts ske utan dröjsmål när restriktionerna så medger.

Ersättning lämnas bara till den som direkt och primärt drabbas av ett beslut enligt epizootilagen. Ersättning till tredje man på grund av följdskador ges inte.

Jordbruksverket får enligt 17 § K1 och 4 § K2 föreskriva att ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt epizootilagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Sådana åtgärder kan t.ex. vara beslut om transportstopp inom skydds- och övervakningsområden eller andra områden med särskilda restriktioner.